



## УЧЕБНАТА ФИРМА – МЕТОДИЧЕСКИ МОДЕЛ ЗА ФОРМИРАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА УЕБ САЙТ

Евелина Атанасова Ганчева

ПГЕЕ „Константин Фотинов“ гр. Бургас

## LEARNING COMPANY - A METHODOLOGICAL MODEL FOR FORMING WEBSITE DEVELOPMENT SKILLS

Evelina Atanasova Gancheva

Konstantin Fotinov PGEE, Burgas

**Abstract:** *At the heart of the ideas and goals of the current development is directing the students from 11th grade at the professional high school in electronics and electrical engineering towards working in teams at a training company for creating a web site. The innovative model is rooted in the fact that more and more young people are oriented towards working in Internet, designing and developing sites. Through my whole creative journey as a teacher I've always strive to sparkle interest in my students. Current issues of my day-to-day work are: How to increase the cognitive activity of the students? How can I encourage and support them to use and apply the knowledge and skills they've gained in the IT classes throughout the years? What would be beneficial for better efficiency of the Computer sciences and technology training? This is why one of the goals I set for myself is to seek other forms of education and training besides the traditional which would engage the students as active participants in the process of gaining knowledge and to keep them interested with their originality.*

*Main research method of the current study is didactic didactic experiment in natural conditions. Additional research methods which have been used for the current study are testing, interviewing and teacher observation.*

*The presented innovative study verifies the stages of creating a web site: forming an idea, determining the purposes, collecting data, selecting an environment for building the site, organizing and structuring the data, selecting design and navigation.*

*The study proofed the scientific-theoretical formulations that the project methods stimulate motivation for work, form specific competencies and relations in the team and develop personal skills for independent research.*

**Keywords:** *website, team, vocational school*

*Никой не живее живота в обратна посока. Гледай напред, това е посоката на твоето бъдеще.*

Ан Лендърс

Бързото навлизане на информационните и комуникационните технологии в училището на Република България е качествен скок в традиционните образователни методики и катализатор в образователния процес. Ученикът и учителят са поставени



пред избора да бъдат актуални, мобилни и адекватни в обучението по предметите свързани с информационните и компютърните технологии. Изборът за ефективен начин на обучение зависи, както от личността на ученика, така и от професионално–личностните умения на учителя. Можещият ученик се развива, той не е даденост, той е «величина» с интензивно променящи се измерения, а не с константни, дадени веднъж завинаги. Предметът Учебна практика по уеб дизайн, който е обект на настоящата тема е дисциплина, точно с такива интензивно променящи се величини и учителят – новатор от своя страна би следвало умело да се ориентира в информационната и комуникационна среда; да предостави на ученика алтернативни и иновативни форми на обучение; да бъде свръхотговорен към себе си; да владее до съвършенство научния и интелектуален потенциал на своята дейност, за да бъде компетентен педагог – диагностик, така че да не накърни достойнството и възможностите на своя ученик.

През последните години има ясно изразена тенденция за промяна в отношението към училище и учебния процес. Наблюденията показват, че информираността и осведомеността на младите хора пречи за желание за работа и стимул към по – високи личности постижения. За преодоляването на тези трудности е необходимо учениците да бъдат провокирани да мислят, да развиват себе си и в същото време учителят да им влияе, обучавайки ги съобразно проекциите на тяхното личностно развитие, да прилага подкрепящи развитието на мисленето им педагогически стратегии. Добре известен факт е, че организирането на позитивна среда в класната стая и при индивидуална самоподготовка, дава възможност на учениците активно да общуват, стимулира ги да разговарят, да споделят мисли и чувства, да изказват мнения и да отстояват позиции, за да се чувстват значими. Ясно е освен това, че преминаването в антистресово състояние е доброто цялостно състояние при разрешаването на проблеми. Днес знаем, че съществуват множество причини за обединяването на удоволствието и обучението.

Подобно на фразата, която гласи, че „красотата е в очите на наблюдателя“, така и ефективният уеб дизайн се оценя повече от потребителите на уеб сайта, отколкото от техния собственик. Има много фактори, които оказват влияние в създаването на ефективен уеб сайт и те не се коренят само в това колко добре изглежда той, а в неговата функционалност.

Както Стив Джобс е казал: „Дизайнът не е само усещане и изглед, а е важно как работи!“

Сайтове, които не са с добър дизайн са склонни да имат слаба изява, а оттам ниски и незадоволителни стойности в данните на Google Analytics. В такъв случай, как да създадем добър дизайн? Освен логически оформената информационна структура, за добрия сайт е необходим и стилизиран и привлекателен дизайн. Първото нещо, което забелязва потребителят, е каква е цялостната визия на сайта. В повечето случаи това впечатление е от съществено значение за по-нататъшните му действия – дали ще разгледа предложеното съдържание или ще продължи да търси нещо по-атрактивно. При



изграждане на уеб дизайна е важно визията на сайта да се съобрази с концепцията му [1]. В зависимост от темата и целевата аудитория, за която е предназначен, се определя какъв да е цялостният му облик.

Добрият дизайн е:

- Уникален и привлекателен;
- Изчистен от излишни елементи;
- В подходяща цветова гама;
- Предлагащ нужната функционалност;
- Визуално насочващ потребителя.

Всеки уважаващ себе си автор на уеб сайт е нужно да следва новите тенденции и изисквания за създаването на интернет сайт.

Етимологията на термина иновация (от латински) изяснява в достатъчна степен буквалното му значение – нововъведение, измерение, промяна, новост. Иновацията и иновирането са особено важни в съвременния образователен процес, считат изследователите. Може да се каже образно, че творческото мислене е „горивото“ за иновацията. Според някои автори „Иновативните подходи в училищното образование често се възприемат като нетрадиционни педагогически подходи, като под това название попадат всички подходи в образованието, които се различават от класическите такива възприети в образователните системи на отделните страни”. [2]

Според М. Кларин [3] иновативността в обучението включва и социално–философски аспект, който през последните години привлича вниманието на социолози и социални философи.

Важен момент в развитието на иновационните аспекти в контекста на нетрадиционните педагогически подходи е призивът за хуманизъм и реализацията на редица хуманистични принципи. Характерно за гледната точка на реформаторската педагогика е, че в понятието за педагогическа иновация три термина се фокусират в един. Тези три термина са „идея”, „експеримент” и „преобразуване”. В тази насока М. Стефанова прави извода, че „смыслово-терминологичната синонимна употреба се подчинява на разбирането на иновацията като конвергенция от различни педагогически направления, подплатена с теоретична основа и продължителна практика“. [4]

В последните години се говори за работа в екип, тъй като човек рано или късно осъзнава, че е невъзможно да постигне нещо съществено сам. Понятието „екип“ се превърна в модерен, а същевременно необходим термин на ежедневието. През последните години уменията за работа в екип се превърнаха в ключова квалификация в професионалния живот. Едва ли вече има обява за работа или CV, в които да не се споменават въпроси, свързани с умения за работа в екип под една или друга форма.



Кандидатите трябва да докажат готовността и способността си за работа в екип, като една от основните притежавани квалификации, тъй като определено в живота на човек се налага да взаимодейства и да работи с други хора. И училището, като едно от тези места, изискващо умения за общуване и сътрудничество, необходими през целия живот, се налага да осъвремени използваните форми на обучение.

В теорията и практиката се наблюдават редица системи и форми за активизиране на учебния процес. За да се реализират образователните цели за създаване на творчески, самостоятелни, активни личности с висока степен на интелектуално развитие, авторът смята, че е необходимо използването на такива форми на обучението, които гарантират усвояване и интерпретиране на учебното съдържание, стимулират мисловната дейности, осигуряват саморегулация на личността на ученика. Налага се разработването на нови модели на обучение за овладяване на определен вид знания чрез използване на технологични елементи, които създават „условия за нови форми на общуване и контакт между субектите в процеса на обучение“. [5] Традиционните форми на преподаване и учене, според автора, все повече губят своето водещо място в процеса на обучение.

Като средство за търсене на пътища за оптимизиране на образователния процес в българското училище се обръща внимание все повече на груповата работа. При нея класът се разделя на групи, които реализират поставените задачи предимно на съревнователен принцип – конкуренция между групите, излъчване на победител. Всеки член на групата отговаря за отделен етап от изпълнението на общата задача. Някои автори [6] определят груповата работа като средство за „повишаване на познавателната активност на учениците, развиваща творческите им възможности. Най-голямо предимство е размяната на мнения“. В училище групата е истинско богатство като среда за развитие на ученика. Правилно и на място използвана, тази форма на организация на учебния процес възпитава в толерантност и уважение към усилията и мнението на всеки. Добре известно е, че да събереш хората заедно е само началото, да ги задържиш заедно е напредък, а да работят заедно е успех. Груповата работа търпи развитие и изменения. Така възниква екипната организация на работа. Като носител на новата образователна парадигма – живот и дейност на личността в плуралистично общество, екипната дейност в обучението представлява сравнително нова форма, която постепенно се утвърждава в теоретичните и практико-приложните дидактически изследвания. Тя е в унисон с изискването на новото общество „да се научим да живеем заедно, развивайки разбиране за другите“ [7].

Срещат се различни определения за екипната дейност. Някои автори [8] определят екипната работа като комбинация от действия, които се извършват от двама или повече души, или група, чрез които всеки човек допринася със своите уникални умения, способности, мнение и индивидуалност за единството и ефективността на екипа, с оглед постигане на общи цели и реализиране на конкретен продукт (проект).



Мнението на авторите е, че екипът е група от хора, които работят съвместно върху задача, чийто резултат се обуславя от успешно взаимодействие.

Екипът е група хора, обединени от обща цел, задача или проект, който те самите са избрали. Психо климатът, атмосферата и мотивацията в екипа се променят в позитивна насока – членовете му работят със желание, развитието им е интензивно. Екипната дейност е съвременна педагогическа иновация, с утвърждаващ се научен статут в теоретическите и практико-приложните дидактически изследвания. Технологията ѝ в процеса на обучение извежда на преден план разнообразни техники и модели, които имат за цел идентифициране на дидактическите отношения в един нов конструкт, основан на по-резултатен синхрон между участниците в екипа, между тях и преподавателите, допринасящи за по-висок индивидуален и групов успех.

Спецификата на организацията на часовете по учебна практика в професионалните гимназии, разделянето на групи на учениците и по-свободното интерпретиране на образователното съдържание, дават възможност за по-активно използване на проектните методи и подходи на работа. Методът на проектите, практикуван в обучението възниква в САЩ през втората половина на XIX век. Негова концептуална характеристика е прагматизмът, характерен за философските възгледи на Джон Дюи. Това негово схващане предполага прагматизирането да се свързва с опит, разбираан като проба-преживяване. Мисленето на Дюи, предполага да се вземе опитът на ученика и да се съотнесе към съдържанието на планираната образователно-възпитателна задача. Практикуван на тази основа методът на проектите води до:

- Стимулиране мотивацията за работа.
- Развитие на критическо мислене, базирано на конструктивизъм.
- Формиране на специфични компетентности и отношения, свързани с: откриване на проблеми и разработване на алтернативни варианти за решаването им, форматиране на конкретни цели и планиране на дейности за осъществяването им, усъвършенстване на умения за самоконтрол, самооценка и рефлексия.
- Ученикът развива способностите си за анализ, синтез, сравнение, прогноза, развиват се компетентности за самостоятелно търсене, изследване и обобщаване на информация от различни източници, умения за презентиране на продукт (в случая уеб сайт).

Методът на проектите е интегрален метод, който предполага прояви на различни способности и компетентности, както от отделни културно-образователни области, така и придобити извън училищната среда. Проектните методи са свързани с активно търсене от страна на учителя, така и с търсене на ученика.

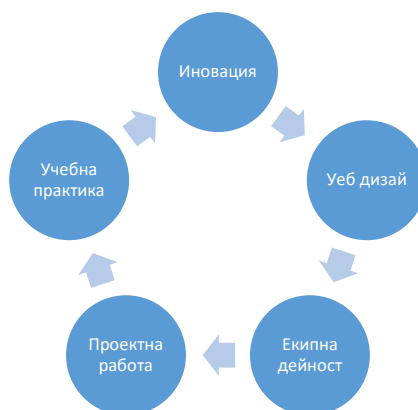
Какво търси учителят? Форми и подходи за провокиране, интересни теми; динамика от дейности; възможни крайни резултати, които биха задоволени индивидуалните потребности, съобразно целите; ефективни крайни резултати, които



могат да бъдат презентирани и да им се даде публичност, пълноценно взаимодействие и сътрудничество.

Какво търсят учениците? Поле за себеизява; пълноценна комуникация с връстниците; активно взаимодействие с учителя, топло, сърдечно и добронамерено общуване; информация от различни източници, желание сами да разработват задачите, свързани с темата; очакват от учителя да ги подпомага, при необходимост да им посочва източници. По пътеката на своите търсения учителят и ученикът вървят здраво хванати ръка за ръка.

Проектните методи, повече от който и да било метод, дават възможност темите и дейността да не се локализируют в рамките на предмета учебна практика, а да се интегрират компетентности от различни области. През целия процес обучението е двустранно и на учителя се отреджа партньорската и подпомагаща роля.



**Фигура 1. Основни понятия**

На фигура 1 са представени основните понятия, залегнали в настоящата разработка и тези, които са важни за мен при представяне на моя иновационен модел на педагогическо изследване.

В основата за предложената методика за създаване на интернет сайт по предмета учебна практика по уеб дизайн са използваните знания от часовете по информационни технологии, придобити от курса на обучение до 10. клас, като надграждането на тези умения става в сътрудничество с учителя. При реализирането на този процес се интегрират знания от различни дисциплини и от различни научни области. Чрез него се цели постигането на широкомащабно знание и създаване на условия за моделиране на алтернативни форми на интелектуалните процеси, които да се реализират по подобие дейността на компютърните системи: знанията да се свързват в ясна логическа последователност, информационните потоци да се преработват и концептуализират; да се осъществява трансфер в близки и сродни области на знанието и културата; да се



създадат умения за екипна работа с помощта на сътрудничество; полученото познание и опит да се прилагат на ново равнище – създаването на продукт, който е плод на изследователско проучване и самостоятелно събиране на научна информация, приложение на усвоени нови умения и компетентности за използване на специализиран софтуер.

Обучението по предмета учебна практика по уеб дизайн за професия Програмист има затвърждаващ и надграждащ характер и се извършва във взаимовръзка с учебните предмети “Информатика” и “Информационни технологии” от задължителната общообразователна подготовка. Придобитите знания са базови и имат връзка с всички предмети от отрасловата и специфична професионална подготовка.

Формирането на професионалните компетенции по предмета е на основата на усвояването на знания и умения, свързани с езика HTML и с избор на подходящ приложен софтуер за създаване на уеб страници. Обучението по предмета учебна практика по уеб дизайн развива умения у учениците да използват съвременните ИКТ – като се учат да работят в Интернет, събират, оценяват, синтезират и представят информация от различни източници на информация. Те също прилагат усвоените знания за създаване на интернет страници по конкретно задание. Обучението по предмета предразполага към изграждане на умения за изследване, критично мислене и решаване на проблеми, способства за по-пълноценното разгръщане на познавателния потенциал на учениците и за по-ефективно постигане на целите на обучението. В предлаганата педагогическа технология учителят подпомага и насочва дейността на учениците към усвояване на похвати и техники за самостоятелна умствена и практическа дейност, които те ще използват и в бъдещето си личностно развитие и самоусъвършенстване, подкрепено и в работа в екип.

За нуждите на изследването и установяване степента на ефективност на апробираната иновативна технология са разработени два вида тестове и оценка на знанията на учениците преди прилагане на иновативния модел и след неговото реализиране.

След прилагането на модела на обучение се провежда анкетиране на учениците, участвали в иновативното обучение за установяване на тяхното мнение относно ефективността на използваната технология за усвояване на нови знания, за тяхната готовност за екипна работа и потребността им да се чувстват творци и изследователи. В моята изследователска разработка съм се опитала да покажа как чрез разработване на алгоритъм за създаване на интернет сайт и работа в екип се създават условия за активност в учебния процес, усвояване на научни понятия и изисквания за работа по уеб страници и кое е гаранцията и предпоставката за успешен уеб сайт. Този модел на работа предоставя възможност на учениците за комуникация по между си, обмяна на мнения и собствено виждане за нещата и проблемите и повече социални взаимодействия и



контакти, които те могат да приложат в бъдещето си лично и професионално ориентиране.

Груповата работа в обучението, на която обръщат внимание много дидактици, психолози и методици, позволява в максимална степен да се развива активността и инициативността на учениците, да се оползотворяват интелектуалните им възможности. Придържайки се към целите на педагогическото изследване, за определение на понятието „екипна работа“ приемам, че това е вид групова форма за организиране на обучението при овладяване на нови знания, при която:

- Учениците са обединени от обща цел, задача или проект, който те самите са избрали и работят с желание по неговото реализиране;
- Чрез съвместната им дейност се съдейства за повишаването на познавателната им активност, за развитие на творческите им способности, развиване на умения за общуване, взаимно подпомагане и взаимно стимулиране;
- Наблягане с предимство на сътрудничество, а на „спортно“ – съревнователния характер в междуличностните отношения. Чрез развитието на уеб технологиите в течение на годините се появили милиарди интернет страници, които имат различни цели и функции. Тяхното развитие неминуемо доведе и до появата на понятието уеб дизайн.

Но следва да си зададем въпроса какво е това дизайн и какво е добър дизайн?

В речника на чуждите думи, думата дизайн се превежда като художествено конструиране на предмети. Тук ще представя кратка формулировка за дизайн: Дизайнът е художествено проектиране на предмети и среда.

Така формулирано понятието е твърде неопределено, защото с какво тогава дизайнерът се различава от художника? Художникът, така или иначе, също конструира художествено. Тук е необходимо по някакъв начин да отделим художниците от дизайнерите. Полезно ще бъде отначало да си отговорим на въпроса дали дизайнът е изкуство. Ще се наложи да се обърнем към историята. Ако винаги е имало художници, то дизайнът като изобретение съществува едва от столетие. Той се е появил при възникването на масовото производство. Освен това, смело можем да кажем, че дизайнът без тиражиране е просто невъзможен. Характерна черта на дизайна винаги е била или ориентацията като резултат на следващо тиражиране или в резултат на съчетаването на готови тиражируеми комплекти.

Изкуството предполага преднамерено избягване на тиражирането, докато дизайнът зависи конкретно от тиража. Потребителят купува произведение на изкуството като уникален артефакт, докато дизайнът се купува за съвсем конкретна практическа полза. За описване качествата на произведенията на изкуството са пригодни само два параметъра, а именно харесва ли се — не се ли харесва, харчи ли се — не се ли харчи. Безусловно тези два параметъра са несвършени, но те, както и да е, работят. Качествата





на произведенията на дизайна могат да бъдат оценени по значително повече параметри, например, рекламата може да продава, а може и да не продава. Реклама, която се харесва, но не продава, трябва да отбележим, е по-лоша от реклама, която не се харесва, но продава. По този начин е лесно да се убедим, че дизайнът не е изкуство. В действителност това е прекалено неточно заключение. Изхождайки от определението, че изкуството е процес, който не може да бъде алгоритмизиран, е логично да признаем, че процесът на създаването на дизайна също не може да бъде алгоритмизиран. Това значи, че дизайнът има нещо от изкуството. Понеже в определението думата “художествено” задължително ни насочва към изкуството, тази дума можем да я изключим. И така се получава, че дизайнът е приложно изкуство за проектиране на предмети и среда. Тази формулировка е вече по-добра, но също като предната е несъвършена — в нея няма нищо за целите на дизайна. А целите са важни в случая. Следователно: Дизайнът е приложно изкуство за проектиране на същностите с цел показване на тези същности и подобряване на техните качества. [1] Полученото определение за дизайн позволява еднозначно да определим, какво е добър дизайн и ще го формулираме в обратен ред: Резултат от добрия дизайн е добре изразената същност, която изпълнява по-добре своите функции, отколкото ги е изпълнявала преди дизайна.

Какво трябва да се знае за уеб дизайна?

Най-близък до уеб дизайна е промишленият дизайн. Уеб дизайнерът трябва да познава до съвършенство възможностите и ограниченията на уеб технологиите, да умее да помирява максималната полезност с естетиката и с корпоративния офлайн имидж. Това не е лесна задача и истинските майстори в България не са много. На кратко в заключение може би е добре да се обобщи: “Интерактивният дизайн е хомогенна смес от графични изкуства, технология и психология.” Това е само един малък пример за това какви похвати и компетенции ще бъдат придобити в процеса на обучение и в изпълнение на поставената цел на иновационното изследване. Добре би било в професионалното обучение да има искрица и от някои други компетенции и умения, които учениците трябва да придобият и да бъдат подготвени за реализиране на пазара на труда след завършване на средно образование.

В хода на моето педагогическо изследване съм поставила следните изследователските задачи:

- Да се повиши равнището на усвоените теоретични и практични знания за създаване на интернет страница.
- Да се стимулират и мотивират творческите способности и изследователската култура на учениците чрез организиране на екипна работа.
- Да се стимулира положително и трайно отношение към професионалното обучение.



Изследването се проведе в Професионална гимназия по електротехника и електроника „Константин Фотинов” гр. Бургас за учебната 2018/2019 година в часовете по учебна практика по уеб дизайн с 22 ученици от 11. б клас, разделени в две групи.

В качеството на предмет на изследването се явяват особеностите на мисловните операции на учениците, съотнесени към учебните постижения в обучението по учебна практика по уеб дизайн. Имайки предвид, че това изследване се провежда в 11. клас, учениците вече са изучавали създаване на интернет сайт в часовете по информационни технологии в 8. и 10. клас и имат представа от това, как трябва да изглежда един функционален и динамичен уеб сайт на много ниско ниво, съобразно малкия брой часове. Те ще приложат своите базови знания и ще ги надградят в 11. клас по този предмет.

Основен изследователски метод е дидактически експеримент в естествени условия. Допълнителни изследователски методи са:

- Тестиране – установяване равнището на знания преди прилагане на иновационния модел и след прилагането му;
- Педагогическо наблюдение – за наблюдение на активността на отделните членове в екипите в процеса на работа и отношението им към тази дейност;
- Анкетиране – след прилагане на модела, с цел да се установи отношението на учениците към учебния предмет, към предложената иновационна технология, желанието им за участие в бъдещи подобни екипни проекти.

Чрез включеното педагогическо наблюдение се събира информация за това как участниците в различните сформирани групи за разрешаване на поставените практически задачи се концентрират върху проблема, дискутират, анализират, задават въпроси, преговарят, съгласуват, осмислят решаването на проблема. В създадените условия за общуване между учениците, учителят управлява поведението им и следи за обменяните помежду им нови идеи и мисли. Наблюдавам тяхната активност и оригиналност на изложението идеи в процеса на работа.

В XI. клас учениците вече са работили по много кратък и изчистен вариант на сайт в часовете в VIII. и X. клас по предмета информационни технологии. Те познават спецификата на базовия софтуер за създаване на сайтове и средата HTML. До настоящия курс на обучение всеки ученик е работил самостоятелно по сайт, по конкретна тема от учебното съдържание и във взаимовръзка с други предмети от текущата учебна година, прилагайки модела междупредметни връзки. Имайки предвид дългогодишния ми преподавателски опит и наблюденията през годините стигнах до настоящото педагогическо изследване да създам цялостна педагогическа и методическа система чрез работа в учебна фирма за създаване на уеб страница. Така на практика ще се реализира системата за повишаване на професионалната компетентност на учениците в XI. клас, подготвяйки ги за явяване на държавни изпити за професионална квалификация и след това за реализиране в условия на труд извън училище.



В настоящето педагогическо изследване се обръща по – сериозно внимание на детайлите, дизайна и навигацията на сайт и професионалното мислене на по – голям човек. Акцентира се върху преценката с какъв софтуер ще бъде реализиран самия проект. Анализират се различни методи за поднасяне на информация за ползвателите на сайта. Обръща се внимание на детайлите по навигация и връзки. Тук вече излиза на преден план професионалната и екипна дейност в класната стая.

Приложеният модел на обучение показва, че съсредоточено внимание в процеса на обучение може да бъде постигнато от учениците, както при индивидуална работа по изпълнение на проекти, така и когато са организирани в екип за вземането на общи решения и разрешаване на проблемите. Общуването при екипната работа се оказва високопродуктивно и със значителни предимства в сравнение с индивидуалното или конкурентното обучение. То предостави възможност за удовлетворяване както на индивидуалните очаквания на всеки член на групата, така и на групата като цяло. В условията на екипното учене учениците започнаха все по-често да се вглеждат в своите силни и слаби страни чрез самоанализ и самооценка. Натрупването на опит в екипната дейност динамизира общуването, а интересът към знанието придоби систематичен характер. Това от своя страна стимулира интелектуалното развитие и познавателна активност. Способностите за адекватна реакция и ориентация в ситуациите при общуването се развиха постепенно в хода на екипната работа. От голямо значение за положителна промяна в отношението към ученето се оказва желанието за приемане на определени отговорности в екипа и познаването на собствените възможности, познания и интереси. Доверието е един от символите на екипната работа. В иновирания модел на обучение участниците в сформирания екипи се довериха един на друг, което им помогна да си сътрудничат, кооперират, да приемат идеите и предложенията на своите съекипници по реализирането на зададените проекти. Чрез екипната работа по проектите у учениците, участващи в изследването, се преживя чувство за съпричастност, предоставена свобода и гласувано доверие. Позитивният психологически заряд бе от особена важност за тяхната успешна дейност. По време на работа по сайтовете се стремих да насочвам вниманието на учениците върху усърдната им работа, като акцентирах върху създаването на успешни и конкурентни сайтове и значимост от тяхната работа. Проектното обучение, освен че разнообрази урочната работа и активизира учениците, им позволи да влязат в нова роля на самообучаващи се и контролиращи учебния процес. Така им се даде възможност да овладеят нов способ на познавателна дейност, който ще им позволи да попълват непрекъснато своите знания, да се самообразоват и самоусъвършенстват през целия живот.

Използването на екипната работа при обучението на учениците беше предизвикателство за мен като учител. Прилагането на такъв модел на обучение показва необходимост, както от внимателно проектиране на педагогически сценарий, така и от висококвалифицирана работа по неговото осъществяване. Настоящият педагогически модел ми позволи да променя традиционния модел на преподаване, да комуникирам с учениците, да им помогна да преоткрият сами вече откритите неща. При реализирането



на нововъведението ролята ми на учител, който в традиционното обучение е основен източник на знания, тук значително се промени и останах на сравнително по-заден план. Създадох концептуална рамка на педагогическия модел, но в процеса на обучение и създаване на проектите бях в ролята на консултант, съветник и помощник на екипите. От друга страна изпълнявах функции на координатор между тях, който напътства цялостната им дейност. Ето защо екипната работа при реализирането на проектите може да се разглежда като отказ от монопола върху знанието.

Екипната работа бе предизвикателство и за самите ученици. За нейното качествено провеждане бе необходимо наличието на вече натрупани знания и умения и изключително отговорно отношение през целия процес на осъществяването ѝ. Макар и рядко наблюдавани, бариерите в общуването между членовете на екипите се дължаха преди всичко на различия във възприемането, прибързани заключения, трудности при самоизразяването и различия в емоционалната сфера, всички присъщи на обектно – предметната област на изследването. Затова и тази дейност се проведе с вече пораснали ученици, такива от 11. клас. В резултат на наблюдението, след анализиране дейността на учениците, която продължи повече от четири месеца и разговорите с тях дават основание да смятам, че се потвърди една добре известна мисъл „Чувам – забравям. Виждам – запомням. Правя – разбирам.“ Реализираната педагогическа технология може да бъде разглеждана като принос към плурализма на методите и не замества фронталното преподаване или индивидуалното учене.

Съвременната образователна система претърпя доста промени, като в настоящия етап нейн основен приоритет е подкрепа за развитието на личността на ученика чрез осигуряване на подходяща обучителна среда. Ученикът е в училище, за да търси и открие съвместно с учителя онова, което е най – важно за неговото личностно развитие – знания за отделните предметни области, социални умения (междупersonностни), компетенции и др. Знанията по определен учебен предмет са необходимо, но не и достатъчно условие за постигане на качествено технологично обучение. Процесът на усвояване на знания е свързан с явлението дидактическо общуване и е негово основополагащо начало, след което би било възможно да се инициират, създадат и поддържат умения за взаимно-личностна перцепция.

Настоящото изследване възприе постановката, че груповата работа развива творческите възможности на учениците и отваря нови хоризонти за усъвършенстване. Груповата работа по предмета учебна практика води до удовлетворяване на потребностите на членовете и води до успешни крайни резултати.

Изследването установи, че при екипната работа, независимо от екипа, всеки ученик може да работи по частта, в която се чувства най – силен и компетентен и да допринесе най – много за създаването на най – добрия продукт. Чрез интерактивни практики по групов проект учениците изживяха удоволствието да видят плода на своя труд и да осмислят ефективността на екипната дейност. Поставайки учениците като



субекти в образователния процес, ги правим активни участници в него, възпитаваме ги за работа в екип, мотивираме ги да преодоляват трудности.

Проведеното педагогическо изследване доказва формулираната в началото хипотеза: създаването на интернет страница от учениците в екипна среда, води до повишаване равнището на знания, умения и компетенции и до положително отношение към професионалното обучение.

Цялостното изследване върху ефективността на конструирания иновационен модел на обучение, базирано на резултатите от включеното педагогическо наблюдение, статистическата обработка на дидактически тестове и анкета, налага следните обобщения и изводи:

1. Научно-теоретичните въпроси по темата конструираха рамка, с която се очерта проблемната област на изследването и се проучиха научните постановки и възгледи.
2. Подходящо конструираният комплекс от изследователски методи и инструментариум допринесоха за анализиране и обобщаване на събрания емпиричен материал, необходим за установяване на ефективността на разработената педагогическа технология.
3. Използването на съвременни средства за представяне на информацията в интригуващ вид допринася за преодоляване на традиционното обучение.
4. В обучението от областта на компютърните дисциплини е наложително да се използват разнообразни форми за обучение и работа, които да съдействат за поддържане на интерес у учениците за усвояване на знания.
5. Използването на екипната работа при създаване на уеб сайт по предмета учебна практика осигури активно участие на учениците в образователния процес. Те се почувстваха водещи, а не пасивни слушатели в целия дълъг път до крайния продукт.
6. От проведеното анкетно проучване се установи, че въпреки задния ход на двама ученици, те с желание и ентузиазъм приемат всичко ново, поднесено им в обучението.
7. Очаква се нововъведеният модел да се прилага и в други дисциплини от областите на информационните и комуникационни технологии.

В процеса на настоящата работа изпитах удовлетворение от сериозното и отговорно отношение на учениците, от отзивчивостта им да работят съвместно и да обогатяват своя миروглед и така процеса на обучение се превърна в стремеж към самоусъвършенстване и продължаващо образование. Извършваните от тях дейности при разрешаването на възникнали практически проблеми дадоха тласък на творчество и им помогнаха да общуват свободно и пълноценно, да развият умения за анализ, гъвкаво мислене и точен изказ, поемане на отговорности и водене на диалог. Умения, които ще им бъдат от полза в последващо обучение, в работа или в живота. Без да пренебрегваме или омаловажаваме традиционните методи и форми на работа, интерактивното обучение позволи да се надскочи рамката на традиционното преподаване и учителят от източник на информация се превърна в медиатор, консултант и модератор.



Литература:

- [1] В. Маринова, ИТ 8 клас, изд.“Даниела Убенова“, 2017
- [2] Л. Цветанова – Чурукова. Нетрадиционни педагогически подходи. 1994, изд. МП – СД. С. 82
- [3] М. Кларин. Иновационни модели на обучението в съвременната чуждестранна педагогика, В: Педагогика (Москва), бр. 5, 1994
- [4] М. Стефанова. Педагогическа иновация. За иновацията иновативно. С., Петекстон, 2005. с. 87
- [5] Милков, Л., Приложение на екипната дейност в обучението, 2011, <https://www.academia.edu>
- [6] Гайслер, Х. Методи и педагогика на групите, 1995
- [7] Делор, Ж. Образованието – скритото съкровище, доклад на международната комисия за образование за XXI век пред UNESCO 1996, Paris, с пр.на БГ, 1997
- [8] Computerworld, 2010, <http://computerworld.bg>

За контакт с автора:

Евелина Ганчева

e-mail: [evgancheva@gmail.com](mailto:evgancheva@gmail.com)